

УПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ НА ЕТАПІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ

Проф. О. М. Хвисяк, проф. В. Г. Марченко, проф. І. А. Жадан

Харківська медична академія післядипломної освіти

Приведено пропозиції з підвищення якості післядипломної освіти лікарів за допомогою впровадження сучасних технологій європейського рівня, дистанційних форм навчання.

ВНЕДРЕНИЕ ДИСТАНЦИОННЫХ ФОРМ ОБУЧЕНИЯ НА ЭТАПЕ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ВРАЧЕЙ

Проф. А. Н. Хвисяк, проф. В. Г. Марченко,
проф. И. А. Жадан

Изложены предложения по повышению качества последипломного образования врачей при помощи внедрения современных технологий европейского уровня, дистанционных форм обучения.

INTRODUCTION DISTANCE FORMS OF LEARNING ON THE STAGE OF THE POSTGRADUATE EDUCATION

A. N. Khvysiuk, V. G. Marchenko
I. A. Zhadan

The improvements of the level of postgraduate education by means of introductions of the new modern technologies of the European level, distance forms of learning are shown.

Реформування медичної освіти стосується перш за все впровадження системи програмно-цільового управління якістю підготовки фахівців. У 1991–1996 рр. реформа була зорієнтована на перехід від підготовки лікаря-спеціаліста з окремої лікарської спеціальності до підготовки лікаря загальної практики. Наступна модернізація вищої медичної освіти пов'язана з процесом виходу національної освіти України на Європейський освітній та науковий простір [1].

Розвиток медичної освіти може проводитися з урахуванням вимог чинних нормативно-правових документів, вивчення досвіду діяльності кращих університетів світу, а також урахуваючи принципи Болонського процесу.

Сьогодні в Україні в контексті Болонської декларації поетапно впроваджується Концепція медичної освіти — додипломного, післядипломного та безперервного професійного розвитку. Діяльність, яка спрямована на вдосконалення медичної освіти, проводиться за такими основними напрямками:

- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників із метою чіткого визначення обов'язків в умовах модернізації навчального процесу;
- формування перспективного резерву науково-педагогічних кадрів;
- упровадження довготривалої програми підготовки резерву з числа випускників;
- розробка нового покоління робочих програм навчальних дисциплін з удосконаленням їх змісту;

- організаційна перебудова навчального процесу;
- внесення змін до графіка навчального процесу;
- поширення міжнародного співробітництва як однієї з головних вимог Болонського процесу;
- удосконалення матеріально-технічної бази у напрямку інформатизації;
- удосконалення організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи.

Аналіз формування нового освітнього простору показує, що кредитно-модульна система наближає вищу медичну освіту в Україні до європейського рівня, орієнтує навчальний процес на студента, слухача, стимулює удосконалення процесів моніторингу якості медичної освіти та підвищує вимоги до науково-педагогічних працівників. До того ж важливо, щоб процес наступної інтеграції вітчизняної та європейської систем підготовки лікарів проводився поступово, шляхом гармонійного поєднання вітчизняного та міжнародного досвіду [2].

Необхідно приділяти значну увагу інформаційному забезпеченню й організації навчання всіх учасників навчально-виховного процесу, проведенню науково-методичних семінарів із питань розробки програм нового покоління, упровадження сучасних інтерактивних технологій навчання, педагогічній оцінці якості навчання, підвищенню комп'ютерної грамотності викладачів.

Уніфікованої моделі переходу до концепції безперервної медичної освіти не існує. Стає очевидним, що необхідно проводити пошуки нових

технологій і засобів передачі лікарям інформаційних знань та навичок, створювати умови та мотивувати їх для підвищення кваліфікації.

Із метою поліпшення якості післядипломного навчання лікарів Міністерство охорони здоров'я України 10.12.2011 р. видало Наказ №1088 «Про удосконалення післядипломної освіти лікарів» [3]. Наказ передбачає, в тому числі, здійснення заходів щодо впровадження дистанційних форм навчання на етапі післядипломної освіти лікарів.

Головною метою дистанційного навчання у ЗПО є надання слухачам можливості отримати якісні знання, уміння та навички відповідно до обраної програми без відриву від виконання ними професійних обов'язків за місцем їх проживання [4].

Основні завдання дистанційного навчання у ЗПО:

- розширення можливостей доступу різних категорій фахівців до якісного навчання за програмами післядипломної освіти;
- збільшення кількості фахівців, які проходять навчання за програмами післядипломної освіти при зменшенні витрат на нього;
- індивідуалізація процесу навчання відповідно до потреб, особливостей і можливостей слухачів;
- підвищення ефективності навчання слухачів шляхом застосування сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій;
- забезпечення контролю якості післядипломної освіти.

Положення про дистанційне навчання у закладах післядипломної освіти також передбачає та висвітлює такі питання, як особливості організації дистанційного навчання у ЗПО; забезпечення дистанційного навчання у ЗПО (нормативно-правове, науково-методичне, кадрове, системотехнічне та фінансове).

Навчальний процес із використанням дистанційного навчання може відбуватися за двома формами:

- за дистанційною формою, коли всі види навчальних занять здійснюються за дистанційною формою; при цьому підсумковий контроль (залік, екзамен) може здійснюватись очно або дистанційно;
- за дистанційною, поєднаною з очною (дистанційно-очною), коли лише частина навчальної програми вивчається дистанційно, а решта — очно.

Розглядаються також питання обліку методичної та навчальної роботи, яку виконують науково-педагогічні працівники, форми навчального процесу та режими їх реалізації, тривалість навчання, забезпечення якості дистанційного навчання у ЗПО.

Рішення про впровадження навчання за дистанційною формою у вищому навчальному закладі післядипломної освіти приймається за про-

цедурою, визначеною Статутом (наприклад, Вченою радою), і затверджується наказом керівника ЗПО.

Заклад післядипломної освіти, що прийняв рішення щодо впровадження дистанційного навчання, розробляє власне Положення про організацію дистанційного навчання, у якому, зокрема, конкретизуються організаційна структура, усі види забезпечення дистанційного навчання, організація навчального процесу та система моніторингу його якості.

У всьому світі для дистанційної післядипломної освіти використовується міжнародна система Moodle. Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning) — це спеціалізоване програмне забезпечення або платформа підтримки дистанційного навчання (e-learning платформа).

Ця система користується попитом, тому що:

- не потребує додаткового програмного забезпечення для роботи;
- зручна у використанні;
- дає можливість створити різні web-сайти чи окремі курси (теми Moodle).

Систему Moodle почали створювати у 1999 році. Вона була задумана як інструмент поширення можливостей викладача. Її автором та ініціатором був Martin Dougiamas, викладач національного університету Австралії. Зараз ця система дистанційної освіти перекладена на 61 мову світу, що свідчить про значну її підтримку користувачами. Основна форма подання навчального матеріалу — це курс у Moodle. В Інтернеті курс є доступним для всіх, хто його використовує (студент, викладач, розробник). Доступ до нього є авторизованим, тобто для роботи треба зареєструватися у Moodle, мати «ім'я» та «пароль». Крім роботи з теоретичними матеріалами, передбачено контроль знань слухачів за допомогою контрольних питань, тестованих завдань.

Фахівці дистанційного навчання повинні мати відповідні документи, які підтверджують їх кваліфікацію з дистанційного навчання, тому адміністрація Харківської медичної академії післядипломної освіти прийняла рішення про підготовку викладачів академії для проведення дистанційної форми навчання слухачів.

Двадцять викладачів академії пройшли навчання у навчально-методичному комплексі Національного технічного університету «КПІ» МОН України з питань створення навчальних програм у дистанційному форматі та отримали відповідні свідоцтва.

В українських закладах післядипломної освіти вже є підготовлені викладачі з економічних, технічних дисциплін, фундаментальних наук, гуманітарних дисциплін, іноземної мови, для середньої освіти, які успішно впроваджують дистанційні форми навчання. Дистанційна освіта — це близьке майбутнє сучасних освітянських технологій.

ВИСНОВКИ

Дистанційна освіта сприяє розширенню можливостей доступу фахівців до навчання, збільшенню кількості лікарів, які проходять навчання, зменшивши витрати, підвищенню ефективності навчання слухачів.

Сучасний розвиток медичної науки і практики, соціально-економічні перетворення в суспільстві

та реформування охорони здоров'я зумовлюють необхідність вносити системні корективи в підготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників із наближенням їх освіти до міжнародних стандартів та першочерговим забезпеченням якості їх навчання та рівня практичних умінь.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахтеєва Т. Д. Реформирование системы здравоохранения и медицинского образования / Т. Д. Бахтеєва // Проблеми сучасної медичної науки та освіти. — 2010. — № 1. — С. 4–8.
2. Лазоришинець В. В. Політика та стратегія в галузі охорони здоров'я / В. В. Лазоришинець, М. В. Банчук, О. П. Волосовець // Проблеми сучасної медичної науки та освіти. — 2008. — № 4. — С. 5–10.
3. Наказ МОЗ України № 1088 від 10.12.2011 р. «Про удосконалення післядипломної освіти лікарів».
4. Положення про дистанційне навчання у закладах післядипломної освіти МОН України. Проект 21.10.2010 р.

ХАРКІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ (ХМАПО)

проводить підготовку лікарів та провізорів в інтернатурі, на циклах спеціалізації, передатестаційних циклах та циклах тематичного удосконалення *за 90 спеціальностями*.

Готує фахівців в клінічній ординатурі, магістратурі, аспірантурі та докторантурі для України, країн СНД, далекого зарубіжжя. Проводить навчання з отримання другої вищої освіти — менеджер в охороні здоров'я.

У медичному коледжі ХМАПО проводиться підготовка *молодших спеціалістів та бакалаврів* за спеціальністю «*Сестринська справа*» як для України, так і для далекого зарубіжжя.

Харківська медична академія післядипломної освіти

Україна, Харків, вул. Корчагінців 58, 61176

тел.: (057) 711-35-56

факс: (057) 711-80-25

Навчальний відділ: (057) 711-80-31, (057) 711-80-47

Відділ комплектування: (057) 711-80-15

Відділ інтернатури: (057) 711-80-37

Відділ міжнародних зв'язків: (057) 711-80-06

Відділ науки: (057) 711-79-75

Медичний коледж ХМАПО: (057) 711-80-07